

2011-09-28

Plats och tid Miljökontoret, Orsa kommun kl 08.00

Beslutande

Hans Nahlbom (S) Ordförande	Christina Bröms (C) Vice ordf
Karin Finnpers-Wahlund (C)	Gunnar Nilsson (S)
Barbara Sundberg (KD)	Anna Riekje Niburg (S)
Irene Westergaard (MP)	Billy Ferm (C)
	Margareta Ahlström (MOP)

Övriga deltagande

Camilla Björck, Miljöchef
Kristina Myrlund, Nämndsekreterare
Olle Bylander, föredragande § 37
Ingrid Nordgren (C), ersättare

**Utses att justera
Justeringens plats
och tid** **Karin Finnpers Wahlund**

Underskrift

Sekreterare

Kristina Myrlund

Paragraf § 37
Omdelbar justering

Ordförande

Hans Nahlbom (S)

Justerande

Karin Finnpers Wahlund

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ MORA – ORSA MILJÖNÄMND

Sammanträdesdatum 2011-09-28

**Datum för
anslags uppsättande** - **Datum för
anslags nedtagande** -

**Förvaringsplats
för protokollet** Miljökontoret, Mora - Orsa

Underskrift

.....
Kristina Myrlund

2011-09-28

Plats och tid Miljökontoret, Orsa kommun kl 08.00

Beslutande	Hans Nahlbom (S) Ordförande Karin Finnpers-Wahlund (C) Barbara Sundberg (KD) Irene Westergaard (MP)	Christina Bröms (C) Vice ordf Gunnar Nilsson (S) Anna Riekje Niburg (S) Billy Ferm (C) Margareta Ahlström (MOP)
-------------------	--	---

Övriga deltagande Camilla Björck, Miljöchef och föredragande § 38, § 39, § 42, § 43
Kristina Myrlund, Nämndsekreterare
Olle Bylander, föredragande § 37, § 40 - § 41
Ingrid Nordgren (C), ersättare
Jenny Back, Nodava, föredragare tema avfall
Laurel Wakeman, information Saxviken

**Utses att justera
Justeringens plats
och tid**

Underskrift

Sekreterare Kristina Myrlund	Paragrafer § 38- § 45
Ordförande Hans Nahlbom (S)	
Justerande Karin Finnpers Wahlund	

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ MORA – ORSA MILJÖNÄMND

Sammanträdesdatum 2011-09-28

Datum för anslags uppsättande	-	Datum för anslags nedtagande	-
--	---	---	---

**Förvaringsplats
för protokollet** Miljökontoret, Mora - Orsa

Underskrift

.....
Kristina Myrlund

Innehållsförteckning

Yttrande till Miljödomstolen i Mål nr M4269 – 11 om bergtäkt på fastigheten Indor 65:1, Mora kommun	4
Yttrande över motion angående hundrastgård i Mora centrum	6
Yttrande handikappolitiskt program 2011 – 2014, Mora kommun	7
Yttrande över motion om att ta ställning och välja en ekologiskt uthållig färdriktning för kommunens sista strömområden i Orsa kommun	8
Yttrande – Vindbruksplan, utställning Mora kommun	9
Föreläggande av åtgärder, St Mikaelsskolan, Stranden 73:12, Mora kommun	10
Förslag till detaljplan för del av fastigheten Hansjö 135:68, Grönklittstoppen, Orsa kommun	11
Delegationsbeslut	13
Övrigt / Information	14

MN § 37

Dnr: 2010-001502-4180

Yttrande till Miljödomstolen i Mål nr M4269 – 11 om bergtäkt på fastigheten Indor 65:1, Mora kommun

Beslut

Miljönämnden besluta att vidhålla tidigare beslut om att en ansökan om täktillstånd inte kan betraktas som en isolerad händelse, utan att verksamhetens miljöpåverkan bör bedömas utifrån ett helhetsperspektiv, där de ackumulerade miljöeffekterna från närliggande verksamheter vägs in i bedömningen.

Miljönämnden beslutar att nedanstående yttrande från miljökontoret, får utgöra miljönämndens yttrande.

Sammanfattning

Miljödomstolen har i skrivelse lämnad till miljönämnden i Mora/Orsa, möjlighet att yttra sig i mål nr M4269-11 angående bergtäkt på fastigheten Mora Indor 65:1. Ärendet har behandlats av Mora Orsa miljönämnd 2011-06-22 § 23. Miljönämnden har överklagat miljöprövningsdelegationens beslut om tillstånd för bergtäkt på fastigheten Indor 65:1 i Mora kommun.

Miljökontorets yttrande

Av inlägga från Ljusdals Väg och Schakt AB samt PEAB framgår att man tycker att kommunen borde ha kännedom om leveransavtal innan man ställer sig positiva till täkt. Det förefaller helt orimligt att Mora kommun som remissinstans i miljöärenden ska bedöma en verksamhets miljöpåverkan efter vad som står i avtal. Detta är möjligen en fråga för tillståndsgivande myndighet som i detta fall är miljöprövningsdelegationen. Av samrådsunderlag från Boggs Grus AB (2009-10-01) för bergtäkt på fastigheten Bonäs s:282, framgår att syftet med täkten är att tillgodose behovet av ballast till förstärkningsarbete på väg 1029. Vid en förfrågan till Anders Lindgren, Boggs Grus AB, ägare till befintlig öppnad bergtäkt 2011-09-15, uttalas att varken PEAB eller Ljusdals Väg och Schakt AB har haft kontakt med Boggs grus AB om leverans av ballast till väg 1029.

Mora kommun har i sitt vägledande dokument, översiktsplanen från 2005 angivit riktlinjer för värdefulla ämnen och mineral. Av texten framgår att "täktverksamhet ska i möjligaste mån koncentreras till ett fåtal områden inom varje försörjningsområde". Man kan i detta sammanhang citera PEAB's yttrande till miljödomstolen "Gällande delegationsbeslut från miljökontoret i Mora/Orsa tycker vi precis som de själva att det är olämpligt att öppna bergtäkter med några kilometers mellanrum".

Vid kontakt med Lennart Bratt, naturvårdshandläggare på Länsstyrelsen 2011-09-16, framkom att Länsstyrelsen inte har några utvidgningsplaner för Naturreservatet Mora Norra Vildmarksområde i dagsläget. Det framkom också att Ljusdals Väg och Schakt AB vid kontakt med Bratt inte meddelat att det redan fanns en befintlig bergtäkt några kilometer söder om ansökt täkt. Efter den informationen anser Bratt att det är olämpligt att öppna ytterligare en bergtäkt ca 500 m från Dalarnas största vildmarksområde nedanför fjällkedjan.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar i sin sammanfattande bedömning av bergtäkten på fastigheten Indor 65:1, att det "förvisso finns en påbörjad bergtäkt några kilometer söder om föreslagen täkt,

men att man i första hand bedömer den aktuella ansökan". Miljökontoret anser att man inte bör tillämpa "salamitaktik" vid miljöprövningar, det vill säga att dela upp prövningar så att de ackumulerade miljöeffekterna inte beaktas. Detta förfaringsätt kan inte vara förenligt med miljöbalkens ekologiska mening.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Olle Bylander 2011-09-16

Beslut MN 2011-06-22, §23

Delegationsbeslut Överklagan Miljönämnden 2011-07-22

Utdrag ur Mora kommuns översiktsplan

Samrådsredogörelse, Boggs Grus AB

Skrivelse Nacka tingsrätt, 2011-09-07

Paragraf §37 justeras omedelbart.

MN § 38

Dnr: 2011-000474-4133

Yttrande över motion angående hundrastgård i Mora centrum

Beslut

Miljönämnden beslutar att ställa sig positiva till byggande av en inhägnad hundrastgård med beaktande av nedanstående

1. Det ska vara tydligt vem och hur ansvaret för skötsel och underhållet av hundrastgården ska se ut.
2. Det ska vara tydliga ordningsregler för hundrastgården.
3. Placeringen av hundrastgården bör ske i samråd med närboende.
4. Utformningen av hundrastgården bör ske i samråd med föreningar och/eller personer med hundkunskap.

Beslutet är fattat med stöd av miljöbalken 2 kap 2 och 3 §§ samt miljöbalken 9 kap 9 §.

Sammanfattning

Till Mora kommunfullmäktige har det inkommit en motion angående hundrastgård i Mora centrum. Förslaget har översänts till miljönämnden för utlåtande.

Gunnel Söderberg uppger i sin motion att många hundar sällan eller aldrig får springa lösa. Alla hundar behöver springa av sig och de får mer motion när de får vara lösa och springa tillsammans. Det finns även handikappade som har assistanshundar som kan behöva få möjlighet att släppa sina hundar. I Mora finns ingen sådan möjlighet. Rastgården bör inte ligga alltför långt utanför centrum. Det bör finnas en anslagstavla med ordningsregler, kärl för hundbajspåsar, gärna lite träd, en liten kulle och några bänkar. Man behöver ju inte ha hund för att komma till en rastgård. Det finns många som inte har möjlighet att ha hund men ändå vill kunna träffa hundar och umgås. Då kan detta även bli en social träffpunkt.

Motivering

I Mora kommun finns 1 482 registrerade hundar enligt SKK:s hundregister. Ett antal av dessa bor mer centralt i Mora och idag finns ingen inhägnad rastgård där hundarna kan springa lösa. Att ha hund och kunna ge den ett bra liv ger många människor en ökad livskvalitet. Genom att bygga en inhägnad rastgård där hundarna kan springa lösa och leka med varandra utan att riskera att störa eller skrämna någon är troligtvis väldigt positivt. Det är viktigt att ha tydliga ordningsregler för rastgården och dess skötsel för att undvika att olägenheter i form av hundbajs, plastpåsar, skällande eller aggressiva hundar uppstår

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande Annika Persson 2011-07-11

MN § 39

Dnr: 2011-000558-401

Yttrande handikappolitiskt program 2011 – 2014, Mora kommun

Beslut

Miljönämnden beslutar att tillstyrka förslaget till handikappolitiskt program 2011 – 2014 för Mora kommun

Sammanfattning

Mora kommun har via handikapprådet arbetat fram ett handikappolitiskt program som man skickat ut till nämnderna för synpunkter. I programmet anges fem olika insatsområden som man vill fokusera på under mandatperioden 2011 -2014. De olika insatsområdena är; tillgänglighet, utbildning för politiker och tjänstemän, sprida kunskap i samhället, öppna föreläsningar med teman som berör funktionsnedsättning samt arbetsmarknadsfrågor. Inom de olika insatsområdena finns sedan mål och mått uppsatta, som efter projekttidens slut, kommer att utvärderas.

Motivering

Miljönämnden har inga synpunkter på det handikappolitiska programmet och tillstyrker därför förslaget.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande Camilla Björck 2011-09-12

Förslag Handikappolitiskt program för Mora kommun 2011 - 2014

MN § 40

Dnr: 2011-000350-4180

Yttrande över motion om att ta ställning och välja en ekologiskt uthållig färdriktning för kommunens sista strömområden i Orsa kommun

Beslut

Miljönämnden beslutar att tillstyrka motionen.

Tjänsteförslag

Miljökontoret föreslår nämnden besluta att tillstyrka motionen.

Yrkande

Barbara Sundberg (KD) yrkar att Orsa kommun inte ska vara huvudman för restaureringen och delaktig i den miljödom som krävs för utförande.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på miljökontorets tjänsteförslag och på Barbara Sundbergs (Kd) yrkande, och finner att miljönämnden beslutar enligt miljökontorets tjänsteförslag.

Reservation

Barbara Sundberg (KD) reserverar sig mot beslutet och lämnar in en skriftlig reservation.

Sammanfattning

Oreälven inom Orsa kommun är av riksintresse för friluftsliv och turism enligt 4 kap i miljöbalken. Detta är något som Orsa kommun bör värdesätta och uppskatta eftersom strömsträckor i vattendrag av den här storleken förmodligen är den mest påverkade och hotade miljötypen i Sverige. Moderaterna, Socialdemokraterna, Folkpartiet och Miljöpartiet motionerar därför om att Oreälvens strömsträckor ska restaureras och man vill även arbeta för fria vandringsvägar genom de två nedersta kraftverken i Ore älv. Orsa kommun skall vara huvudman för restaureringen och delaktig i den miljödom som krävs för utförande.

Motivering

Ovan nämnda insatser är väl i linje med upprättade nationella och regionala miljömål.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande Olle Bylander 2011-09-09

Motion om att ta ställning och välja ekologiskt uthållig färdriktning för kommunens sista strömområden 2011-08-24

MN § 41

Dnr: 2011-000685-4196

Yttrande – Vindbruksplan, utställning Mora kommun

Beslut

Miljönämnden beslutar att med hänsyn till landskapsbild och natur-, kultur- och turismvärden, bör att område F tas bort ur vindbruksplanen.

Yrkande

Anna Riekje Niburg (S) yrkar bifall till miljönämndens beslut.

På grund av jäv deltar inte Margareta Ahlström (MOP) i handläggningen av detta ärende.

Sammanfattning

Statsbyggnadsförvaltningen Mora Orsa har tagit fram ett förslag till vindbruksplan för Mora kommun som ställts ut för granskning från den 26 augusti till den 28 oktober. Vindbruksplanen blir ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. Syftet är att utpeka områden som bedöms som lämpliga för utbyggnad av vindkraft samt att ta fram riktlinjer för hur etableringen ska utformas med hänsyn till bl.a. natur- kultur- och turismvärden.

Planen består av fem delar samt bilagor. Även en samrådsredogörelse har upprättats över de yttranden och synpunkter som inkommit under samrådet.

Miljönämnden har yttrat sig i samrådet. De remissynpunkter som framfördes vid samrådet var att område C, D1, D2, E och F bör utgå ur planen. Miljönämnden har i sina synpunkter på planförslaget, även framfört förbehållet att D1 och E kan kvarstå om A, B och C tas bort ur vindbruksplanen samt om Vansbro kommun lägger ut ett vindbruksområde på sin sida av E området.

Statsbyggnadskontoret har i sitt kompromissförslag tagit bort område C och D2 samt minskat ner vindbruksområdena A, B, D1 och F samt lagt till område H vid Bösjövar den, som har tillstånd för 8 vindkraftverk.

Motivering

Område F bör utgå ur vindbruksplanen med hänsyn till landskapsbild och natur-, kultur- och turistiska värden

Område F innehåller höga naturvärden vilket inte minst framkommit i rapporten "Vildmarksriket" som beskriver skyddsvärda naturskoger i gränstrakterna av Mora- Vansbro- Leksands kommuner.

Område F finns också med i Länsstyrelsens rapport "Vindkraft kring Siljan- en landskapsbedömning". Av rapporten framgår att ur turistisk synpunkt bör utbyggnad av vindkraft på randbergen kring Siljan ske ytterst försiktigt, för att inte skada varumärket Siljan.

Område B, G ,H har vindkraftetablering eller tillstånd för etablering. Område E, har i Vansbros kommande översiktsplan, klassats som utredningsområde för vindbruk. Område A och D innehåller få registrerade naturvärden.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Olle Bylander 2011-09-19

Karta Vindkraftsområden, förra förslaget och nya förslaget

Kungörelse för Vindbruksplan, Mora kommun

Vindbruksplan del D och E

MN § 42

Dnr 2011-000378-4122

Föreläggande av åtgärder, St Mikaelsskolan, Stranden 73:12, Mora kommun

Beslut

Miljönämnden beslutar att förelägga St Mikaelsskolan, Stranden 73:12, Mora med verksamhetsutövaren Mora kommun, Kostenheten, orgnr 212000-2213, att senast den 30 november 2011;

1. Inkomma till miljönämnden med en riskanalys gällande luftflödena mellan utbildningsköket och kostenhetens beredningskök.

Beslutet är fattat med stöd av artikel 54 h i förordning (EG) nr 882/2004 samt artikel 4.2 och bilaga 2 i förordning (EG) nr 852/2004 samt 33 § livsmedelslagen.

Sammanfattning

Miljönämnden har under flera år krävt redogörelser för hur livsmedelsverksamheten ska lösa ventilationsfrågan och de korsande flödena mellan verksamheterna.

Vid en kontroll av anläggningen den 8 april 2011 kvarstod de brister som tidigare påpekats varefter ett nytt föreläggande skrevs. Svar inkom men var otydliga gällande ovanstående punkter. Detta förmedlades via en skrivelse daterad den 16 juni 2011. Den 20 juni meddelar Jonas Tingvall från tekniska kontoret att ett förtydligande ska inkomma till miljökontoret under vecka 31. Något sådant har inte inkommit. Under september fick miljökontoret in handlingar om ventilationen från tekniska kontoret och ett möte hölls med inblandade parter. Utifrån detta möte har viss information lämnats gällande ventilationsåtgärder, det som återstår för kostenheten att redovisa är en riskanalys.

Motivering

Problematiken med lokalens utformning och funktion har diskuterats under en lång tid, vissa förbättringar har gjorts men verksamheten har fortfarande inte en lokal som är lämplig för den produktion som bedrivs. Lokalen delas av två olika verksamheter vilket medför att för kostenhetens verksamhet krävs en noggrann planering och styrning av personalflöden, utrymmen och hantering.

Köket är kommunens största produktionskök med en produktion av sär-när livsmedel.

Enligt bilaga 2 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien ska det finnas ändamålsenlig och tillräcklig naturlig eller mekanisk ventilation. Mekaniska luftflöden från ett förorenat område till ett rent område ska förhindras. Lokalens utformning ska vara sådan att luftburen kontaminering undviks.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande Elisabeth Åkärby 2011-09-15

MN § 43

Dnr 2011-000366-215

Förslag till detaljplan för del av fastigheten Hansjö 135:68, Grönklittstoppen, Orsa kommun

Förslag till beslut

Miljönämnden beslutar att till byggnadsnämnden lämna följande synpunkter i ärendet:

- Planförslaget bör kompletteras med en geoteknisk utredning innan utställning.

Miljökontoret föreslår miljönämnden att besluta att utanför ärendet lämna följande synpunkter till byggnadsnämnden:

- Kommunen/byggnadsnämnden bör ta fram och anta en policy som anger när ett planförslag ska/bör innehålla en geoteknisk utredning.

Policyn bör ange att ett planförslag alltid ska innehålla en geoteknisk utredning/undersökning när tidigare orörd mark ska exploateras. När kommunen ändrar befintliga planer eller planlägger områden där marken redan är i anspråkstagen, är det i stället behovet av en geoteknisk utredning som får vara styrande.

Sammanfattning av planärendet

Stadsbyggnadsförvaltningen har begärt ett yttrande av miljönämnden för upprättat förslag till detaljplan för del av fastigheten Hansjö 135:68 vid Grönklittstoppen. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för ca 50-70 lägenheter i maximalt 4 våningar utöver suterräng i ett attraktivt ski-in/ski-out-läge. Planen hanterar även hur allmänheten ska röra sig mellan toppstugans vinterparkering och toppstugan.

Gällande fördjupad översiktsplan för Grönklitt är inte aktuell då den inte speglar de behov som finns i dagsläget. Arbetet med att ta fram en ny fördjupad översiktsplan för Grönklitt är påbörjat. En behovsbedömning enligt miljöbalken har upprättats och ett genomförande av planen bedöms inte medföra någon betydande miljöpåverkan. Hela området omfattas av riksintresset för friluftsliv- och turism enligt 4 kap. 2 §. Påverkan på riksintresset bedöms vara liten då byggnaderna anpassas efter terrängen och ges en färgsättning som harmonierar med omgivningen.

Aktuellt planområde kommer att anslutas till det kommunala vatten- och avloppsnetet. Dagvatten kommer att hanteras lokalt genom infiltration. Den totala vattenförsörjningskapaciteten på Grönklitt ligger vid ca 2700 bäddar vilket är ungefär vad som finns i dag på Grönklitt. En full utbyggnad av Grönklittstoppen förväntas generera ytterligare ca 300-450 bäddar, vilket innebär att dagens kapacitet överstigs. NODAVA kommer att under 2011 påbörja en utbyggnad av befintligt vattenverk för att kunna uppnå en kapacitet på ca 4700 bäddar. En utökning av kapaciteten för vattenförsörjningen krävs innan bygglov kan ges inom området. Avloppskapaciteten på Grönklitts reningsverk är ca 4700 bäddar vilket medger en inkoppling på befintligt avloppssystem utan utbyggnad. Byggnaderna avses värmas upp enskilt. Bebyggelsen i området ingår i projektet Green Wood, vars ambition är att bygga energieffektivt och använda solenergi.

Ett flertal översiktliga geotekniska utredningar har gjorts på Grönklitt runt det aktuella planområdet, dock ingen inom planområdet. I planförslaget hämtas information från andra geotekniska utredningar som angränsar till aktuellt planområde. Kompletterande geotekniska utredningar ska upprättas/utföras av exploatörerna i samband med byggnation. Även uppgifter om markradonförhållandena har hämtats från ett angränsande planområde. Erhållna mätvärden indikerar att marken kan klassas som normalradonmark vilket innebär att grundläggning ska utföras i radonsäkert utförande.

Motivering

Miljönämnden bedömer att avsaknaden av en för planområdet särskild geoteknisk utredning sänker kvaliteten på aktuellt planförslag. Miljönämnden anser inte att det räcker med att hämta information från andra geotekniska utredningar som angränsar till aktuellt planområde. Ett liknande förfarande applicerat på framtida planförslag skapar frågetecken och diskussioner om gränsdragningar. Denna typ av extrapolering bör undvikas i ett plandokument. Att också överlåta åt exploatörer att i bygglovsskedet (ett sent skede) utföra den här typen av utredningar är riskabelt. Det skulle rent teoretiskt kunna vara så att det framkommer uppgifter som försvårar eller rent av stoppar planerad byggnation . Vad händer då?

Förhållanden och förutsättningar som påverkar en detaljplans innehåll och utformning ska tas fram och värderas i planskedet, inte i bygglovsskedet. Miljönämnden anser att planförslaget bör kompletteras med en geoteknisk utredning innan utställning.

Miljönämnden anser vidare att om det inte framgår av lagstiftningen när ett planförslag ska innehålla en geoteknisk utredning bör kommunen/byggnadsnämnden ta fram och anta en sådan policy. Här bör grunden vara att ett planförslag alltid ska innehålla en geoteknisk utredning om det är frågan om exploatering av tidigare orörd (icke exploaterad) mark. När kommunen ändrar befintliga planer eller planlägger områden där marken redan är i anspråkstagen, är det i stället behovet av en geoteknisk utredning som får vara styrande.

Husbyggnadsprojektet Green Wood har som mål att ta fram en boendeform som är miljövänlig och använder lokala råvaror som trä men även sol och terräng. Green Wood vill bidra till ett ökat kretsloppstänkande och ett robustare byggande med en minskad energianvändning, i detta fall bland fritidsbebyggelse som är en bostadstyp där direktverkande el är vanligast i dag. Miljönämnden anser att husbyggnadsprojektet Green Wood är en ovanligt bra satsning i tider då behovet och graden av klimatanpassning allt oftare diskuteras för olika exploateringsprojekt.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande Niklas Sjödin 2011-09-13

Meddelande om samråd, Detaljplan Grönklittstoppen 2011-09-08

MN § 44

Dnr: M2010-000088-403

Dnr: O2010-000077-403

Delegationsbeslut

Beslut

Miljönämnden beslutar att delegationsbeslut tagna 2011-08-06 – 2011-09-18 för miljönämnderna i Mora respektive Orsa läggs till handlingarna.

Sammanfattning

Delegationsbeslut tagna under perioden 2011-08-06 – 2011-09-18

Beslutsunderlag

Delegationslista under perioden 2011-08-06 – 2011-09-18

Delegationslista under perioden 2011-08-06 – 2011-09-18

MN § 45

Övrigt / Information

- Utbildning – Tema Avfall Jenny Back, Nodava
- Konferens kontrolluppdraget – Att ansvara för och utföra livsmedelskontroll
 - Hans Nahlbom och Christina Bröms anmäls till utbildningen 2012-01-25 i Uppsala
- Saxviken
 - Information om pågående ärende Saxviken
- Studiebesök för nämnden – Fiskodling och vindkraftverk
 - Studiebesök på fiskodling och vindkraftverk den 14 oktober. Kallelse kommer att skickas.